

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A Hírlapvezetőnek átérve:
 Egy évre... 18 kor.
 Hírlapvezető... 6
 Egyben kérésre érve:
 Egy évre... 20 kor.
 Hírlapvezető... 6
 Vidékre postán küldve:
 Egy évre... 22 kor.
 Hírlapvezető... 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Regisztrált minden nap a hét és
 húsz utáni napok kiadásában

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kérésre visszafizet
 vagy megőrzésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Hírlapvezetőnek átérve.

NAGYVÁRAD július 12.

Alkalmazkodás.

(Dr. H. L.) A kormánypárt ellentéte a híres francia gárdának. Minden kormányváltozás alkalmával újra, meg újra beadja a derekát, csak hogy meg ne kelljen hálnia s a husosfazék mellől ellenzékbe ne kelljen mennie. Így van aztán, hogy manap egyre ellentétebb egyéniségek kerülnek ugyan a kormány élére és minduntalan nagyobb ellentétek mutatkoznak ugyan a letűnt, meg az uralmon levő rendszer között, a mamelukereg azonban mégsem változik. Akárki volt is, akárki lesz is a miniszterelnök, a kormánypárti sereg minden gondolkodás nélkül hozzácsimul és követi. Láthatunk leltári mamelukokat, akik már évtizedek óta ülnek a mindenkor miniszterelnök háta mögött és soha, még csak a szájukat sem nyitották ki. Vannak ezek mellett a némák mellett jócskán temperamentumos, szereplő kormánypártiak is. A Gézák, ahogy ujabbán nevezik őket. Ezek nagyban ágálnak, közbekiabálnak, felszólalnak, személyeskednek, még párbajoznak is, ha kell. Mindezt az uralmon levő kabinet, jobban mondva a mandátum érdekében. De csak addig, ameddig a kormány meg nem bukott. Szent Mihály-naptól, szent György-napig, mint az elszegődött konvencziós cselédek. Mikor új gazdájuk akad és annak a kedvét keresik.

Tisza Kálmán hosszú uralma után

Szapáry Gyula gróf jött, akit aztán Wekerle követett dicső egyházpolitikájával. Khuen-Héderváry grófot, a homo regiust, a kilenczvenes években megakadályozták a kabinetalakításban, de, ha mégis sikerült volna kabinetet alakítania, bizony akkor már nem mertek volna frontot csinálni s csak úgy követték volna, mint ahogy tavaly követték. Wekerlét Bánffy követte, aki az amugy is gyűlöletes liberális kormánypolitikát egyszerűen az utálatig forszírozta. Bánffyt letiporta Széll. A mamelukok siratták Bánffyt — éscsalólsai lettek Széllnek. Azután jött Héderváry. Nem szerették, mert Tisza István gróf fiaskója révén került a bársonyszékbe. Hanem azért, mit tehettek volna. Kitarítottak mellette, aztán a Ház nyílt ülésében leszavazták és megbuktatták. Jött az oliberálisok reménysége Tisza István gróf és visszahozta Héderváryt. Akik megbuktatták Héderváryt, újra hajlongtak előtte s akik tavaly júniusban lehetetlenné tették Tisza Pistát, ma világot sem mernék így kimondani a nevét, hanem égő áldozatot mutatnak be a geszti bálványának. Mennyien tömjéneztek a levélirő Wlassicsnak, a szorgalmas Darányinak, míg miniszterek voltak. De egyetlen egy hang sem kelt védelmükre, mikor a télen a mai kormány meddőnek ítélte működésüket.

Csak egy-két lap ez a közelmúlt politikai életének történetéből és máris mennyi korrupciót, mennyi csunyaságot tár elénk. Nincs azoknak az embereknek ott a kormánypárton gerinczük. Mindegy ne-

kik, akár kijön, akár mit hoz, ha egyszer ő az ur, hát hadd parancsoljon, ők szót fogadnak neki. Fődolog, hogy kiadja a bérüket. Hiszen az ő kezében van az abrakos tarisznya, de ott ám az ostor is. Éppen azért, a hogy a német mondja: 's Maul halten und weiterdienen; es kommt selten was besseres nach. Már a régi nemzetipárt fuzionált emberei is javarészből ezt az elvet vallják. Vezérüket, Apponyit kevesen követik vissza az ellenzékbe. Jobb a tüzhely körül, biztos földel alatt.

Micsoda parlamentárizmus az, amelynek többségét még Bánffy is meg tudja szegényíteni! Egyáltalán, tud-e ez a többség még szegénykezni. Ha tud, akkor ugyancsak belepirulhatott például az osztrák 14. §. kérdésében előhozottakba. No, hanem végre is, fődolog a mandátum, a gondtalan élet. Ezért sokat érdemes zsebre vágni. Szépen meg kell lapulni, hallgatni kell és alkalmazkodni.

Néppárti népgyűlés.

Az aranyosmaróthi választókerület lelkes polgárai *Osztályban* 1904 július hó 17-én, vasárnap délután fél 4 órakor Néppárti népgyűlést fognak tartani a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó. Tartja *Kaas Ivor* báró, orszgy. képviselő. — A néppárt és az egyházpolitika. Tartja: *Sándorfi Ede*, szerkesztő. — A néppárt és a kisemberek védelme. Tartja: *Gramantik Agoston*. — Elnöki zárszó.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

EMLEKÉK.

Irtá: Michel Michelin.

Jean Trarieux egy estélyen bemutatkozott egy urnak, aki szerfölött ismerőnek tűnt fel előtte. Még pedig úgy rémlett neki, hogy sajátos körülmények között találkozott már vele egyszer az életben. Hol? Mikor? Milyen körülmények között? Sehogyszem volt képes ezzel tisztába jönni. Most a bemutatkozás alkalmával csak futólagosan hallotta a nevét s meg sem jegyezte azt. A kíváncsiság azonban addig ingerelte, míg alkalmat keresett azzal az urral beszégetni.

Trarieux a dohányzó szobában megcsipi az emberét:

— Bocsánat, uram. Háborgatom?

— Legkevésbé sem!

Trarieux leül melléje a kerevetre és cigarettetere gyújt.

Trarieux: Hogy mulat, uram? . . . izé . . . pardon, egészen elfeledtem a nevét.

— Lamarre, — Jules Lamarre.

— Bh! Lamarra ur! Persze, most már emlékszem. (Most még kevésbé emlékezett rá. »Ki lehet ez a Lamarre?«) Megbocsát, nemde, hogy ezt kérdeztem öntől? Bemutatkozás alkalmával oly ritkán hallja az ember a nevet.

— Nagyon ritkán. (Tovább szivja közönyösen a cigarettéjét.)

Trarieux (kis szünet után): Nekem úgy rémlik, mintha már találkoztunk volna valahol.

Lamarre: Ugy: Emlékszik reám?

— Igen; határozottan emlékszem önre. És épen azon töprengök, hogy hol?

— Talán valami fürdőhelyen . . . Trouvilleben például; én ott nyaralok évek óta.

— Nem, nem. Máshol lehetett. Itt Párizsban.

— Az ember annyi felé fordult meg. Azelőtt feljegyeztem, mennyi estélyt, zsúrt, ebéd-t

táncoltam és ettem végig. Egyetlen szezonban 673 társaságban fordultam meg.

— Persze, persze; így nagyon bajos tisztába jönnünk. Pedig rendkívül izgat a dolog és ha meg nem tudom állapítani a mi ismeretségnünk keletét, egész éjjel nem leszek képes nyugodni. Nagyon rossz szokás ez, de ilyen a természetem. Főleg pedig azért izgat ez, mert azt hiszem, hogy valami sajátszerű, épen séggel nem rendez dolog történt akkor közöttünk.

— Talán nő volt a játékban?

— Toppl ez meglehet. De vajon melyik? . . .

Suzanne volna? . . . Nem, nem. Vagy Hélène? . . . Seraphine . . . Ejnye, ejnye; milyen nehezen jutnak az embernek eszébe.

Most már engem is izgat a dolog. Kísértjük meg, hátha az én ideáljaim révén jutunk a célunkhoz?

(Lamarre elő vesz egy kis zsebkönyvecskét és lapozgat benne.)

Trarieux: Hogyan? On a jegyzőkönyvében keresi?

Az előre haladt idény miatt, az összes nyári áruk leszállított árban kaphatók **Róth. M. utóda cégénél.**

Nagy választék turista-ingek, nyakkendők és kalapokban.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 12.

Elnök: Perczel Dezső bemutatja az irományokat.

Vancsó Gyula az igazságügyi bizottság elnöke a betérjeszti Konkoly-Thege Sándor kérvényét napidijai tárgyában.

Következik napirend szerint

a civillista

tárgyalása.

Szalay László beszédét azzal kezdi, hogy őket a tulajdon kivonulása, és érdeklődés nélkülisége nem korlátozza abban, hogy a napirenden fekvő tárgyalásába bele ne bocsájtkozzanak.

Pártja az udvartartási költségeket készséggel szavazza meg egy magyar udvartartásnak, (Ugy van a baloldalon.) mert meg van róla győződve, hogy ha egy magyar udvartartásról lenne szó, az udvartartási költségeket kérő javaslat egy pártot sem találna magával szemben. Mindenki át lenne annak a tudatától hatva, hogy a magyar udvartartás fényének emelésével — a nemzet tekintélye emelkedik.

A nép éhínség előtt áll, lehetetlen, hogy megrázkódtatás nélkül vezessék keresztül az újabb adóterhelést. Pangó iparunk, kereskedelmünk, köztisztviselőink nyomorognak és kiviszik pénzünket egy osztrák udvartartás költségeire. (Ugy van a baloldalon.) A javaslat egy osztrák udvartartás érdekeit szolgálja, azt el nem fogadja. (Helyeslés a baloldalon.)

Hock János beszéde.

Hock János: Ha a többség elveti Apponyi határozati javaslatát, ha megátalja, hogy a felirat a királyhoz jusson, akkor ők arra lesznek kényszerítve, hogy megtagadják az összes már eddig megszavazott udvartartási költségeket.

Támadja a szabadelvű pártot, mely a Magyarországnak a külföld előtt nagygyá tételéért

folyó küzdelemnél nem tartja érdemesnek jelen lenni. Szomorúan tapasztalja, hogy nem a kormány okozható az ilyen államiságunk elleni támadásokért, hanem az ellenző erő.

Rakovszky István: A folytonos leszerelés! (Zaj a Kossuth-párton. Felkiáltások: Hol van a néppárt?)

Óriási lármát tört ki erre a Kossuth-pártonban. Öklök emelkedtek, dühös szó hangzott:

— Ti vagytok azok a híresek! — kiáltott dühösen a néppárt felé Bakonyi Samu

— Majd meglátjuk, hogyan harcoltok most! — sűvítette Eudrey Gyula.

Az elnök sokáig csöngött, amíg valahogy csönd állott be. Hock folytathatta a beszédét:

— Ime, tessék ide nézni. A jobboldalon kicsoda olimpiai győzőrűség ez a viaskodás. Egy percnyi pártféltékenység és vége az együttműködésnek. A nagy közönségbe gyanu fészkelte be magát, a mely szerint itt minden kapható.

Eudrey: Tessék úgy élni, hogy ne támadjon ilyen gyanu.

Hock János: Igaza van képviselőtársam. Nem a villám őt itt, hanem a szu. (Rakovszky gunyosan nevet.)

A bajokat csak az ellenzők összetartása képes orvosolni, utját kell állani a kormányzat közjogot romboló politikájának. Nem paktumok, nem írásbeli vagy szóbeli egyezségeknek kell megadni magát az ellenző erőnek, hanem a tényeknek. (Helyeslés a baloldalon.)

A paktumok gyanút teremtenek a közönség lelkében. Új életre kell ébreszteni! Ki kell irtani a gyanút a közönség lelkéből. A közvéleményben már benne van a gyanu, hogy itt az országgyűlésben mindegy kapható, itt az ember nem csupán áruló lehet, hanem hazáruló is, ezt gondoljuk meg. A nagyközönség, mely szintén gondolkozik, nem tudja megérteni a mai parlamenti helyzetet s gyanu loptozik szívébe. A mi alkotmányunk ezredéves törzskötet nem a villám sújta le, hanem megölik a benne levő élősdiek.

Tisza István rövidleltű kormányzása alatt már is rohamosan szaporodtak a közjogi viszályok, amelyekkel szemben csüggedten ül a magyar parlament; amit Tisza kezével megérintett, ott kipusztult a nemzeti gondolat, amint a virág színének és illatának is vége, amint megérinti a dér lehelle. Ezt a nemzetet lassankint meg akarják érlelni a szolgásgátra.

A lejton megindultunk, de nem tudjuk, hol fogunk megállni, hová jutunk, ha pazar kézzel engedjük eltékozolni alkotmányunk nemzeti kincseit? Ez a lenyűgözött, tehetetlen nemzet, kezét öbe téve nézi, mint oszlatják el a hatalom mámorában az ő multjának kincseit.

Ez a pazarlás a nemzeti eszmékben és jogokban szomorú a nemzetre nézve, de szerencsétlenség azokra is, akik elkövetik, vagy engedik elkövetni. Nem lehet ezt azzal megmenteni, hogy az illetőnek nem volt nemzeti érzéke; de a színvak emberre nem bizzák a vonat vezetését; nemzeti érzék nélküli politikusra bízni az ország kormányzását kész örültség. (Taps a baloldalon.)

Nem vonja kétségbe, hogy a miniszterelnökbe meg van a jó akarat arra, hogy a nemzetet a maga módja szerint boldogítsa, de tettei már bizonyítják, hogy nincs benne érzék a nemzeti feladatok iránt; az ő politikájának a tengelye a dinasztia czélya a dinasztia biztosítása. Ma már nem a nemzetek vannak a királyokért, hanem a királyok a nemzetért. A királynak kell a nemzeti érzés szimbólumának lennie.

A miniszterelnök ezt nem érti meg s ez a magyarázata annak, hogy árulóak mindig magyarnak kell lennie, aki a hatalomért mindig kész elárulni nemzetét.

Az ily férfiakra mondta Grünwald Béla, hogy a nemzet nem elég erős arra, hogy őket megbüntesse s nem elég önértetes arra, hogy megvesse. Tisza talán ugy gondolkozik, hogy a dinasztia látva a nemzet folytonos engedékenységet, végre is szintén engedni fog. Ez azonban nagy tévedés; aki így gondolkozik, az nem ismeri a dinasztia lélektanát; az uralkodók prerogatívákból, valamint visszahódítási mindig csak ugy volt lehetséges, hogy aki hozzákezdett, abban a veszedelemben forgott, hogy egy fejjel megkurtitják. Ezt mi, akik évszázadokig ellenes érzületű királyok alatt éltünk, már megtanulhattuk volna. A mi hőstörőneink és rablánczaink nem lázadókat sanyargattak, hanem mindig szabadsághősöket avattak vértanúvá. Szomorú, hogy ezekkel szemben mindig akadt magyar ember, aki felajánlotta az uralkodónak személyét és szolgálatait. Ezek hajdanta lézangó rittereket gyűjtöttek maguk köré, ma pedig mindenre kész szavazó képviselőket, akik ugy tüntetik fel magukat, mint a trón oszlopai. A reptény is körül fogja a tölgyet s ugy látszik, mintha fenntartaná a fát, pedig az élete nedvét szívja ki. A galaczi esettel foglalkozik. A külképviseletre osztja Apponyi nézetét, hogy ketté kell őket választani.

Szünetet kér.

Az elnök 5 percre felfüggeszti az ülést **Szünet után**

Hock János folytatta beszédét.

Hock János: Támadja a kormányt kishitűsége miatt. Felhozta, hogy Wekerle annak idején megígérte, hogy törvényjavaslatot fog betérjeszteni a Ház elé a magyar udvartartásról.

Polonyi: Akkor avval felelt a király, hogy mért nem kéri mindjárt a nádorság visszaállítását.

Lamarre: En mindent feljegyzek; az ember sohasem tudhatja, mikor van szüksége arra, hogy pontosan emlékezzék... (Megtalálja a szerelmi naplóját. Félhalkan olvasgat abból.) Nette, 1890 április 4. — május 2. Ahá, emlékszem már; ez rövid ideig tartott. Menjünk tovább: Adolphe de Nancy... Ez semmi... Coralie... Nézzük csak, mi van ide írva? »Férjhez ment a nagybátyámban.«

Trarieux (felkaczag): Szegény fiul... Nagyon mulatságos az ő naplója. Es minden szerelmét feljegyzte ebbe?

Lamarre: Miudegyiket... (Tovább olvasgat.) Clémence de Hisière... Ez színésznő volt... »A. B.« — ohó! Csak kezdőbetűk? Ah, igen, igen; szép asszony volt. Istenem, hogy eltűnik az idő! már alig emlékszem rá, pedig a szegényke mérget akart inni, mert nem vettem feleségül a válóper után. (Tovább olvasgat.) Marie Dijon...

Trarieux (felkiált): Hogyan? Mit mond?... Marie Dijon?! Hat ismerte őt?

Lamarre: Azonnal megmondom. (A név mellett levő jegyzetet nézi.) »1895. február...« A szakítás dátuma nincs bejegyezve.

Trarieux (mindinkább izgatottá lesz): 1895. február!... De hiszen akkor az én jegyesem volt! Emlékszik még rá? Nemde a rue de Constantinople 27. szám alatt lakott?

Lamarre: Ugy van... Második emelet, balra. Es nekem is jegyesem volt.

(Trarieux és Lamarre egymásra néznek.)

Lamarre: Hát őnt csalta meg velem?

Trarieux: Nem; őnt csalta meg én velem!

Mindketten: Hogy találkozik az ember!

Trarieux: Persze, most már emlékszem önre... épen ön miatt szakítottam vele, mert egyszer önrel láttam sétálni az — én napom! Egy kis sikátorban jártak; én arra mentem és láttam őt és őnt... Mennyire fel voltam én háborodva akkor! Hazarohantam.

Lamarre: En elkérgettem őnt...

Trarieux: ... Szóváltás történt köztünk, de a járókelők közbeléptek...

Lamarre: ... Aztán rendőrt hívtak...

Trarieux: Es engem husz frankra megbüntettek. De hová tűntek önök?

Lamarre: A zavarban távoztunk, mert a kicsike félt, hogy a botrány miatt szakított majd velem. Nagyon édes gyermek volt!

Trarieux: Ma is gyűlölettel emlékszem rá!

Lamarre: De milyen érdekes, hogy mi most találkozunk!

Trarieux (dühösen): Igen, nagyon érdekes. (Hidegen köszönti, felkel és távozik.)

Telefon: 560.

UJKENYÉRSÜTÖDE.

Telefon: 560.

Értesítés. Ezennel értesítjük a n. é. közönséget, hogy **Nagy-Körös-utcán, a Szabó-féle vendéglő mellett első monori házikenyer és valódi monori rozskenyér sütődet nyitottunk.**

Szives pártfogást kér tisztelettel: **Első monori házikenyer sütőde.**

Fiók-üzlet: SZÉCHENYI-TÉR, 29.

Raktárak: Huszár A. és Társa, Kolozsvári-utca. — Ullmann Sándor, Kolozsvári-utca. — Mózes Farkas, Gilányi-utca. — Roth Dániel, Nagypiacz-tér. — Weisz Nánán, Kert-utca. Glück Gyula, Aradi-ut. — Nádor Bernátné, Kossuth Lajos-utca.

A valódi monori kenyér mindazon üzletekben kapható, hol címtáblánk ki lesz téve.

Csak monori kenyeret kérjen!

Holló Vigyázz, mert ezért is indiskréciót követsz el.

Polonyi: Majd megmutatom én.

Hock János: Nem járul hozzá a czivillista emeléshez.

Ezután Lengyel szünetet kér. Tisza ellenzi. Az elnök nem adja meg a szünetet.

Ezután Babó kibeszéli az ülést.

Nagyvárad város július havi közgyűlése.

Holnap csütörtökön délután tartja meg Nagyvárad város törvényhatósága július havi közgyűlést.

A közgyűlés igen rövid lefolyásnak s teljesen viharmentesnek ígérkezik, amennyiben a tárgysorozatba az állandó választmány nem vett fel egy fontosabb tárgyat sem tudatában lévén annak, hogy a t. városatyákat semmivel sem lehet felcsalni a közgyűlésre ebben a valóságos kánikulában. A politikai átiratok is és több más egyéb fontosabb tárgy elintézése a szeptemberi közgyűlésre marad.

A közgyűlés tárgysorozata egyébként a következő:

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatás állapotáról.

2. A tanács javaslata Krizsán József köztérítési ügyében.

3. A tanács javaslata Liszka Antal és neje tulajdonát képező ingatlan megvételi ügyében.

4. Ugyanannak javaslata Biczok Mihály és neje kártalanítási ügyében.

5. Ugyanannak javaslata ifj. Demeter János kártalanítási ügyében.

6. Ugyanannak javaslata a Biharmegyei gazdasági egyesület köztér átengedése iránti kérvénye tárgyában.

7. A városi tanács javaslata a közúti vasút teher és személy pálya házának a nagypiac téren leendő mephagyása tárgyában.

8. A tanács javaslata Csillag-város részben felállítandó X. gyógyszerár ügyében.

9. A tanács javaslata a M. kir. honvéd hadapród iskolába, üresedésbe levő egy alapítványi hely betöltése iránt.

10. A tanács Várad-Valencze városrészben építendő 4 osztályú községi elemi fi és 4 osztályú községi elemi leány-iskola épület tervét s költségvetését beterjeszti.

11. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága a Kálvária-utca külső szakaszain szükséges beton átérés építésére vonatkozó határozatát megküldi.

12. A tanács javaslata Wallerstein Fülöp s Fiai, mint a Dunkel Piroksa engedményese által indított perben tett egyezségi ajánlatra.

13. A tanács az iparos tanonc iskola tovább képző tanfolyamának 1904—1905. évi költség előirányzatát beterjeszti.

14. A tanács jelentése Erdődi Adolf kegydíj iránti kérvényére.

15. A tanács jelentése özv. Fassie Sándorné kegydíj iránti kérvényére.

16. A tanács ifj. Schwartz Abrahám által tett alapítványra vonatkozó alapító oklevelet jóváhagyás végett beterjeszti.

17. A tanács özv. Feldmann Jakabnéval a nyári uszodára kötött szerződést beterjeszti.

18. A tanács Kohn Márton és Krausz Gyulával a füzési 4. sz. fátalep bérletére kötött szerződést beterjeszti.

19. A tanács Friedmann és Schwartz céggel a város részére szükséges tűzifa szállítására kötött szerződést beterjeszti.

20. A tanács Incze Lajos és Társa céggel a Széchenyi-téri volt városházának átalakítására kötött szerződést beterjeszti.

21. A tanács Kovács Antal és Diószegi Imrével a Laporta-malom bérletére kötött szerződést beterjeszti.

22. A polgármester előterjesztése az esküdtek alapjais roma elleni felszólamlások elbírálására szükséges köldöttség megválasztása iránt.

23. Rimler Károly polgármester, 6 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

24. Gerő Armin rendőrkapitány, 5 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

25. Eleméri Ferencz aljegyző, 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

26. Dr. Berkovits Miklós tisztiorvos, 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

27. Szűcs Géza t. főszámvevő, 4 heti szabadságidő engedélyezése iránti kérvénye.

28. Gesztesi Odön alszámvevő 6 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

29. Horváth Géza rendőrbiztos 6 heti szabadság idő engedélyezése iránt.

30. Markovits Sámuel számtiszt 4 heti szabadság idő engedélyezése iránt.

31. Csáki József számtiszt 4 heti szabadság idő engedélyezése iránt.

32. Dicker Illés számt. 4 heti szabadság idő engedélyezése iránt.

33. Gesztesi Odön alszámvevő fizetés előleg iránti kérvénye.

35. Horváth Géza t. alszámvevő fizetés előleg iránti kérvénye.

36. Mercz József irodatiszt fizetés előleg iránti kérvénye.

37. Gergely Agoston végrehajtó fizetési előleg iránti kérvénye.

38. Dicker Illés számtiszt fizetési előleg iránti kérvénye.

Póttárgy.

39. Dr. Kurländer Ede és Moskovits Miksa ajánlata a Kossuth Lajos-utcai volt rendőrségi épület s telek megvételére.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1904. július 11.

Bordé Ferencz,
főjegyző.

A «General Siocum» bűnösei.

Az a rémitő katasztrófa, amelynek a new-yorki kikötőben körülbelül ezer emberélet esett áldozatul, heteken át foglalkoztatta a világot. A hajóégs bűnösei fölött már törvényt is ültek. A koronatanu és egyszersmind főbűnös Van Schaik, a hajó kapitánya volt, akinek kihallgatása különösen drámai volt. Erről a kihallgatásról s ennek lefolyásáról ezeket írják:

A kapitányt karosszékben hozták a tárgyalási terembe, két orvos őrizete alatt. Jobblába gipszben van, jobb arcán és mindkét kezén fiastrom borítja az égési sebeket.

Van Schaik eladta, hogy ötvenhárom éves. Negyven év óta van hajókon alkalmazva. Harmincz év óta kapitány, 1891 óta vezényelte a Siocumot. A hajó első felszerelésének bevásárlásához nem volt semmi köze. De azóta minden évben ő ellenőrizte a hajónak jó karba helyezését. Megerősítette, hogy 1895 óta — mikor 250 darab szerzetetett be — nem kapott új mentő öveket a Siocum hajó. A »Siocum« tulajdonosainak ügyvédje utasította a kapitányt, hogy tagadja meg a választ a hajó berendezésére vonatkozó kérdésekre, de a coroner figyelmeztette az ügyvédet, hogy ha még egyszer félbe szakítja a tanut, rendőrséggel dobhatja ki a teremből.

A kapitány elmondta azután, hogy tudtával a hajótársulatnak egyetlen igazgatója sem nézte meg egyetlen egyszer sem az életmentő vagy tűzoltási készülékeket. Mikor a szövetségi hajózási inspektorok tartották meg a vizsgálatot, csak kevés mentő övet vettek le megnézés végett. Mikor az ügyész kérdezte, hogy hány mentő övet vizsgált meg személyesen az inspektor, úgy felelt a tanu:

— Nem tudom. Lunnberg inspektor talán huszonötöt, de talán csak tizet nézett meg. Nem számítottam meg.

— Próbált meg néhányat a vízben?

— Egyet sem.

— Tett ön valamikor próbát, hogy meg-

győződjék róla, fenmaradnak-e az övek a víz felszínén?

— Nem.

— Látta ön valamikor kormány inspektor-tól e próbatételt.

— Igen, de nem a General Siocumon. Tizenöt év előtt láttam utójára.

— Mikor Lunnberg inspektor az idei tavaszkor a vizsgálatot tartotta, kipróbálta a szivattyukat is?

— Nem.

— Kipróbálták az idén az inspektorok a mentőcsónokokat és tutajokat?

— Nem bocsátottak egyet sem vízre.

— Tartottak az idén tűzfégyelmi gyakorlatokat?

— Igen, három-négyszer.

— Használta ön a vízcsöveket?

— Igen.

— Folyt át a víz a szivattyukon?

— Igen.

— Ez a vallomás szenzációt kelt, mert valamennyi matróz azt vallotta, hogy az idén nem tartottak tűzfégyelmi gyakorlatokat.

A kihallgatás alatt a kapitány annyira kimerült, hogy szünetet kellett adni, mely alatt orvos vette a tanut gondolai alá.

Szünet után a kapitány megpróbálta indokolni, hogy nem követett el mulasztást midőn az égő hajót a Nort Brother szigethez irányította.

A kapitány kihallgatásával véget ért a vizsgálat és az esküdtek rövid idő alatt eikészültek verdiktjükkel.

Tizenhárom vádlottat, köztük a hajó kapitányát is másodfoku emberölésben mondták ki bűnösnek.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Július 14. Hadapródiskola zárűnnepélye.

* **Személyi hír.** Steinberger Ferencz, a nagyváradai káptalan tudós tagja, a budapesti központi szeminarium kormányzója, a szűnidűt Nagyváradon fogja tölteni.

* **Várady Árpád pűspűk-jelűlése.** Várady L. Árpád vallás és közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsosról és csanádegyházmegyei kanonokról nemrég híre járt hogy a pécsi pűspűksűgegre való kinevezésűe késedelmet szenvedett. Mint a Kel. Ertesítű jelűnti, a kormány pécsi pűspűknek Váradyt hozta javaslatba s Rómában a jelűlés ellen nem tettek kifogást s így a kinevezés rövidesen meg fog törtűnni. Várady fűlterjesztűse immár régebben megtűrtűnt és most csak idű kérdűse, hogy mikor kapja a pécsi új pűspűk a pápa placetumát.

* **Szűpűl a város.** Kecskeműthy István, a Farkas-fűle vendűglű bűrlűje tegnap kérvűnyt adott be a városi tanácsshoz, melyben arra kéri a várost, hogy engedjűk meg neki a vendűglűje elűtt levű térsűg parkirozását. K cske-műthy nyári kiűlű helyet akar létesíteni a parkirozandű térsűgen. A város több mint bizonyos, hogy engedűlyezni fogja a kiűlű parkirozást, már csak azért is, hogy a Fű- és a Lukács Gyűrgű-utca torkolata annál inpozán-sabb legyen.

* **Kűzkutat kérnek.** A Kálmán és Kozlovári-utca lakosai tegnap kérvűnyt adtak be a városi tanácsshoz az iránt, hogy a nevezett utcákban a város kűzkutakat állítson fel. A kérvűnyezűk sűrgűs intűzkedűst kérnek a tanácsstűl, mert a lakossűg egűszsűgűre nagy befolyással van a rossz, mindenfűle idegen anyagoktűl megfertűzűtt kűtvizek ivása.

* **Az E. K. E. kirándulása Biharba.** Az Erdelyi Karpát Egűlet turista osztályja f. hű 15., 16. és 17.-én (péntek, szombat, vasárnap) a mult években készűlt rézbűnyai E. K. E. turista kűrutak átvűtele alkalmábűl 3 napos

kirándulást rendez. Indulás Kolozsvárról július 14-én este 6 óra 17 perczkor, Erkezés Nagyváradra 10 óra 40 perczkor. Meghálás turista módon. Július 15-én tovább utazás vasuton 5 óra 30 perczkor Lunka-Rézbánya megállóhelyre (12 óra 48 perczkor), tovább utazás kocsikkal. Erkezés Rézbányára 1 óra 30 perczkor. Elszállás. Ebéd. Ebéd után bejárása az alsó körutnak, melynek főbb látivalói a következők: Fonáczai barlang, Fonáczai Izbuk, Rip-rip barlang, Sárkánylyuk, József Főherceg híres csepkő barlang, Csori vajda barlang, Schmidl-kőköz (felfedezőről elnevezve). Meghálás Rézbányán, július 16-án bejárása a középső körutnak. Főbb látivalók: Bihar, Johanna, Nepumuk, vizesések, Muki-zuhatag, Kondor hófőhér csepkőbarlang, Körös eredete (barlang). Meghálás Rézbányán, július 17. Felső körut (vizijátékok) bejárása. Főbb látivalók Kétfél-esés, Piczula esések, Pongrácz, Szervác, Bonifác, hármas vizesés, Szentháromság esés (3-as vizesés, egyik 80 m. magas), Olvasó, Bellavista, Amazon, Apród, Menyasszony fátyol, Ezüst létra vizesések. Hazaindulás Rézbányáról kocsikkal és vonatra ülés Lunka-Rézbányán (megállóhely) 2 óra 13 perczkor délután. Erkezés Nagyváradra 8 óra 43 perczkor, tovább utazás 2 óra 6 perczkor. Erkezés Kolozsvárra július 18-án 7 óra 12 perczkor reggel. Tudóivalók: 1. A körutak bejárása nagyjából 2. Részvétel lehetőleg július 12. d. u. 6 óráig bejelentendő. 3. Költségek mintegy 20 korona, a vasuti jegyet és a szabadban elköltendő turista ebédet és 2 napi oszonnát ide nem érve (vasuti jegy, oda-vissza 17 korona).

*** Testvérgyilkosság-e vagy öngyilkosság?** Ma már ismét igen jogosult az a kérdés, vajjon a kereszt-utcai dráma szerencsétlen végű áldozata öngyilkos módon halt-e meg, vagy pedig a testvére emelte-e rá a gyilkos fejevert. Eddig ugyszólván nem is osztottak meg a vélemények: mindenki biztosra vette, hogy Hilbert Gusztáv gyilkosságnak esett áldozatul. Az első impresszió mindenesetre ez volt: s ebbe aztán, minthogy az igazat s ilyenformán kellemesebb is volt, belenyugodtak az emberek. Senkinek sem jutott az eszébe, hogy azokat a jelenségeket is figyelembe vegye és mérlegelje, melyek amellet szólnak, hogy a fiu öngyilkosságot követett el. Azóta azonban egyre halmozódtak a valószínűségek és a bizonyítékok amelyek nem tartják kizártnak Hilbert Rezső ártatlanságát. Legfrappánsabb bizonyíték az áldozatnak tegnap délelőtt orvosszakérők által foganatosított boncolása. Az orvosok ugyan még nem mondtak határozott véleményt, annyit azonban konstataáltak, hogy a lövés módja és iránya öngyilkosságra enged következtetni.

Délelőtt háromnegyed kilenc órakor kezdtek meg a törvényszéki orvostani intézet boncoló termében Hilbert Gusztáv holttestének a boncolását. A műtétet Aj hány K. Sándor egyetemi tanár, dr. Gyulai és dr. Benedek tanárségek segítségével végezték. A vád részéről dr. Minich Gusztáv, törvényszéki orvosszakértő, a védelem részéről dr. Schwartz Arthur egyetemi magántanár ellenőrizték a boncolást. Jelen voltak még dr. H. Jós Győző vizsgálóbíró és dr. Fried Vilmos ügyvéd, Hilbert Rezső védője is. A boncolás tizenegy óráig tartott. Megállapították, hogy a golyó a jobbhalántékon kissé felfelé és kissé hátrafelé hatolt a koponyába. A bizottság a seb elhelyezéséről és irányáról véleményt ugyan még nem mondhatott, annyit azonban koncedáltak, hogy lehetséges, hogy Hilbert Gusztáv maga vetett véget az életének. Megállapították azt is, hogy a fiatalember szívbarajos volt.

Az Ujság tudósítója beszélgetett az esetről egy jeles kriminálístával, aki a vizsgálatnál legelőszöről végig részt vett.

— Nagyon nehéz volt a történetekről tiszta képet alkotni.

Az ifjunak érthető, hogy tényleg lehetett öngyilkossági terve; három évig súlyos tüdőbajban szenvedett és tudta, hogy gyógyulása nem végleges, nagyon könnyen vissza eshet régi bajába és akkor menthetetlenül elpusztul. Egy kis meghülés és már is meg lett volna a baj. Az a gondolat tehát, hogy folyton ügyelnie kell magára, már magában is elkéserítette. Betegsége alatt is gyakran mondta:

— Jobb volna nekem meghalni, úgy sem lesz belőlem sosasem ember!

— Azt is elhiszem, hogy még péteken mondotta többek előtt:

— No hát, ha ez a Rezső el nem pusztul, akkor én ölöm meg magam. Erre esküszöm!

A töltött forgópisztoly ott hevert az asztalfiókban. A hadnagy is tudta azt. Amikor a szombat délutáni szóváltás történt, akkor a hadnagy elővette a pisztolyt és rálőtt öcsésére. Az első golyó nem talált és a falba furódott. A golyó helye éppen a bejövettel szemben levő falban van. Ebből azt lehetett megállapítani, hogy a hadnagy az udvari szobának (mert ott játszódtott le a véres eset) a küszöbén állott, a fiu pedig a szobában.

A fiu ezután a bátyjára rohant, valószínűleg azért, hogy kicsavarja kezéből a forgópisztolyt. Dulakodni kezdtek, eközben mind a ketten karcolási sebet kaptak.

Dulakodás közben történt azután, hogy a hadnagy haragjában a földre tepert fiu jobb halántékához nyomta a fgyver csövét és elstűtötte. Azért nem is fektettek nagy súlyt a holnap megejtendő boncolásra, mert lehet, hogy a löcsatorna éppen olyan lesz, mint az öngyilkosoké, akik halántékon lövik magukat.

*** Uj magyar népiskolák Szlavóniában.** A szegedi államvasuti üzletvezető-ég elhatározta, hogy Szlavóniában három uj magyar népiskolát létesített és pedig Nasicban, Pejacsevich gróf birtokán, Rumában és Mitrovicában. Az eszéki magyar népiskolát az idén kibővíti. Az esetre, ha Eszéken is üzletvezetőség létesül, akkor magyar középiskolát is létesítenek.

*** Agyonzuzta a kocsi.** Kertész József vasadi laos tegnap reggel kocsisával fat akart hazaszállítani a fatu határában levő erdőből. Kertész szekerét jól felrakta hasábfakkal, mert nem akart több fordulót tenni — így indult neki egy nagy dombnak, hogy azon keresztül hajson a zsellérével. Midőn a lejtőn lefelé jött a szekér, a keréktől lánccal elszakadt s a szekéren levő fa előbbre csuszván Kertészt lelökte az útról, még pedig oly szerencsés lentül, hogy fejével került a kerékek alá. A súlyos terhet vivő kocsinak keréke egészen összeroncolt a szerencsétlen ember koponyáját. Az áldozat, még mielőtt orvosi segélyben részesítették volna kiszenvedett. Az esetről a nagyváradi királyi ügyészséget is értesítették, mely kiadta az elhalt családjának a hulla eltemetésére szóló engedélyt.

*** Lopás a piacon.** Novák Ferenc pályafőreje tegnap délelőtt a Kispiacon-terén barackot akart vásárolni egy kofától. Mig a gyümölcsöt nézegette, megérezte, hogy valaki kötője zsebébe nyúlt s pénzét kilopta, rögtön hátra fordult s már első Just Sándornét egy rendőr segítségével elfogta, kinél a zsebkendőbe bekötve volt 4 korona 30 fillér készpénzét meg is találták. Justnét a rendőrségre kísérték, hol lezáratták.

*** Halálozás.** A szomszéd hajdumegyei Kaba község uri társadalmának egyik tevékeny, köztisztviselőben álló tagja, Horváth Kálmán gyógyszerész tegnap elhunyt. A megboldogultban dr. Molnár Imre kir. kath. jogakadémiai tanár neje testvérét gyászolja. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Ozv. Horváth Kálmáné szül. Sztarill Ilona a maga, valamint Kálmán, Klára, Géza gyermekei, — nemkülönben dr. Molnár Imréné szül. Horváth Anna testvére nevében is szo-

morodott szívvvel jelenti, hogy harasztkeréki Horváth Kálmán gyógyszerész, hajdumegyei bizottsági tag f. hó 12-én d. e. 9 órakor, életének 53-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után az Urban elhunyt. Temetése f. hó 13-án, d. u. 3 órakor leend. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei meghivatottak. Kaba 1904. július 12. Az örök világosság fényeskedjék neki!

*** Az osztályorsjáték mai huzásánál a következő nagyobb nyereseményeket sorolták ki:**

10000 koronát nyert: 50440.

5000 koronát nyertek: 2435 58257 98032.

2000 koronát nyertek: 7564 18390.

1000 koronát nyertek: 5327 55423 79634 97546.

500 koronát nyertek: 2776 4143 8043 8875 9380 9554 9587 9645 11242 10949 17987 20131 23601 32022 32838 353339 38820 41565 41704 43657 53389 53495 54317 59870 60251 65684 68873 69435 70665 71497 71983 73991 75590 70753 77580 83037 85763 86692 87745 81154 88806 95233 97688 100851 102278 104404 108242.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

x Különlegességek gyűjteménye. A ki női divatcikkek terén valódi különlegességeket és exquisit újdonságokat akar látni, melyek máskülönben csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa. Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. üvegkereskedésével szemben) újonnan megnyílt nagy női divatruházat, mely látványossági számba megy. Tessék e jónévű, megbízható cég mai számunkba közzétett hirdetését figyelmére méltatni.

IRODALOM.

Keresztény munkáslap. Pápan „Dunántúli Népló” címen keresztény munkáslap indult meg. Főszerkesztője Molnár Kálmán, felelős szerkesztője Szentgyörgyi Sándor. A lapot a pápai keresztény munkás-egyesület adja ki. Célja a keresztény szociálizmus eszméjét terjeszteni. Megjelenik minden vasárnap 8 oldalon. Ara egész évrz 8 K.

Z E N E.

Ének album. A zeneművészetnek egyik legnemesebb ága az ének. A régi világban a költészet, ének és zene karöltve jelentek meg s ma sem téveszti hatását a költészet, mely az emberi hangot és a zenét együtt hívja szolgálatába.

Nagy az ének számára termelt zeneművek száma, de éppen e nagy termésből fölötté nehez kiválasztani az igazán érdekest. Halára kötelezte tehát a magyar zeneközelítő közönséget a Könyves Kálmán részvénytársaság, mikor egy Ének-albumba összefoglalta azokat az örökbecsű műveket, amelyeket az énekköltészet létrehozott: A kötet a következő szerzők legszebb énekműveit tartalmazza:

Beethoven,	Lustig,
Dietl,	Schubert,
Grützner,	Székács,
Gűck,	Tarnay,
Huszka,	Verő.
Lanky,	

Ily gazdag tartalmu ének-album a magyar zeneirodalomban még nem jelent meg. S nemcsak gazdagsága által tűnik ki a kötet, hanem az által is, hogy valamennyi darab csak erős megválogatás után nyert felvételt. Valamennyi kitűnő mű. Az ének-rész ugy van feltéve, hogy körülbelül minden hangszeres elegendő megfelelő éneket talál a maga számára. A zongorakíséret pompás, kifejező s mégsem nehéz.

Az album egyik kötetje a Könyves Kálmán

Zeneműtárának. Ez a hatalmas gyűjtemény tíz remek kötetben jelent meg s ára mindössze 100 korona. Megrendelhető lapunk útján is a hirdetési rovatunkban közölt rendelőlap felhasználása mellett.

Négy magyar dal. Nagyvárad fiatal zeneszerző munkája jelent meg a napokban a fenti cím alatt. *Reményi Béla* adott ki négy ilyen csinos dalt, a következő címekkel: 1. Most viszik az esküvőre. 2. A lehulló csillagokat... (Sas Ede.) 3. Húzd rá cigány. 4. Búsan nézem a lehulló csillagot. — Mind a négy dal tehetségre és képzettségre vall. Magyaros, dallamos és művészi minden motívuma, magyaros és művészi a kidolgozás, a magyar zenének minden kedvelője igazi élvezettel játszhatja. Könnyen van letéve s mégis hatni képes az összehangosítás által. A fiatal szerző első lépése reményekre jogosít a továbbiakra nézve is. Zenekedvelőknek ajánlható, kapható *Sebb Imrénél* 1 korona 20 fillérért.

TANUGY.

A nagyváradai főreáliskola értesítője. Közl: *Staubert József* igazgató. Az folytonos haladás tanujelét adja a főreáliskola értesítője. A pedagógia modern fejlődése nem hagyja érintetlenül a főreáliskolát sem, sőt éppen ez az intézet fogadja be a modern eszközöket a leghamarább s művelői kitartó igyekezéssel, igazi sikerrel.

Ujabbban főleg a tulságos szellemi tervekben igyekeznek könnyíteni egyrészt a tananyag egyszerűsítésével, másrészt azzal, hogy az ifjuság figyelmét a természetre irányítják s ezzel fűdik az ifjunak a tulságos szellemi munkában kifáradt szellemét. Az elsőt igyekeznek megoldani az új tanterv, a második az egyes tanítványokra van bízva.

Ma ezt a második feladatot mind úgy oldaná meg, mint a reáliskola, akkor nem volna panasz a tanrendszerre.

Már az értesítő rendes értekezése is ez eszme szolgálatában áll. *Dr. Tóth Mihály*, a főreáliskola tudós természetrajtanára ír le egy nyövénygyűjtő kirándulást, közvetlen, megnyerő modorban. Főleg tanfélék igaz élvezettel fogják ezt a kiváló értekezést olvasni.

Megtanulhatják belőle, hogyan kell a diákkal igazi közvetlenséggel megkedveltetni a természetet, hogyan kell egy kirándulást úgy vezetni, hogy annak tanulmányi tekintetben haszna legyen s mégis mindig éberon tartassék a diák érdeklődése, figyelme. Ez a helyes módja a természet megkedveltetésének s a tanfélék több hasznát veszik *Dr. Tóth* értekezése átolvadásának, mint egy kazal tudós módszeres könyv átolvadásának.

Az értesítő többi rovatai hű képét adja az iskola múlt évi eredményes működésének. Az érdemsorozati rovatból ismét elmaradt a vallás jelzése, a mi pedig általános jó szokás mellőzése. Ellenben igen helyes, hogy közlik a tantervközlőbőzözetet, a mely az egyes iskolákból a főreáliskolába való átlépésnél előáll.

A rendes tanárok száma 16, bitoktatóké 8. Rendkívüli tárgyként tanították a latin nyelvet, vegytani gyakorlatokat, egészségtant s éneket. Az *Arany János önképzőkört* *Dr. Kárdován Károly* vezette igen szép eredményre.

A növendékek száma volt 323, vizsgát tett 309, köztük 55 róm. kath., 14 gör. kel., 41 ev. ref., 10 ág. ev., 189 zsidó; 295 magyar, 6 német, 8 oláh.

Minden tárgyból jeles előmenetelt tanúsítottak *Krüger Viktor* és *Moskovics Gyula I.*, *Varga József II.* és *Grünberger Sándor III.* o. t. Megbukott 86 tanuló, több mint egy negyed-rész. Az érettségit tett ifjak pályaválasztására jellemző, hogy 21 közül *négy* lesz jogász és csak 1—1 mérnök és gépész.

Igazságszolgáltatás.

A péksegédek vendettája. A péklegények vendettája ügyében a vizsgálat mindinkább

előre halad. Ismeretes ez ügyből annyi, hogy a péksegédek néhány vezetői meg akarta mutatni erejét és hatalmát *Kápolnai József* péksegédnek, aki a segédek szervezetéből kilépve, leleplezéseket ígért annak működéséről. E magatartása volt közvetlen okozója annak az eredménynek, a mely azután, mint az olasz maffia és vendetta utánpótlata a legsötétebb vérbosszúnak lett felkürtelve. Az történt ugyanis, hogy *Kápolnai Józsefet* *Ujpesten* megölték, elverték alaposan, *Kápolnai* pedig a kórhágyon ígért leleplezéseit beváltotta és egy egész szövetkezet művének tulajdonította az esetet, melynek célja az ő láb alól való eltétele lett volna. E vallomás alapján széleskörű nyomozás indult meg és az ügyesség gyilkosság kísérletének büntette címén tette folyamatba az eljárást, amelynek során *Tatár Dénessel*, a péksegédek szakszervezetének elnökével élén, az események hét szereplőjét letartóztatta a rendőrség, amely letartóztatást és később vizsgálati fogságot a vizsgálóbíró, utóbb a vádtanács és a föllebezés folytán döntő királyi ítélőtábla is helyben hagyta. A terheltek azzal védekeznek, hogy közülök senki sem határozta el *Kápolnai* meggyilkolását, erre vonatkozólag terv és megegyezés sem létesült köztük, ők csak meg akarák fenyeíteni *Kápolnai*kat, hogy menjen el a kedve az ellenük való izgatástól. Az tény, hogy *Kápolnai* sérülései nemsokára begyógyultak és a kórházat már gyógyulisan elhagyta.

Az ügynek legújabb fordulata az, hogy *Dr. Kiss István* vizsgálóbíró *Kápolnai József* sértett sérülési gyógytárgyának megállapítása végett bírói szemlét rendelt el ma délre és ebből az alkalmából hiteles adatok alapján meg fogják állapítani a gyógyulás időtartamát, amelyet azután az orvosszakér ők vélemény alakjában a bíróság elé fognak terjeszteni.

A szakértői vélemény befolyással lehet, az ügyben dönteni hivatott fórum hatáskörére is, amennyiben arra az esetre, ha az ügyesség azt látja, hogy az elkövetett cselekmény csak testi sértésre irányul, élesei szándék nélkül, ez esetben a törvényszék ítéli, míg a gyilkossági kísérlet vádjának fentartása esetén az esküdtszék bírósága illetékes. A bírói szemlére meg vannak idézve: a sértett, *Kápolnai József*, továbbá a törvényszék orvosszakértői: *Dr. Ajtay Sándor* és *Dr. Minich Károly*, valamint a terheltek védői: *Dr. Pollák Illés*, *Dr. Pollacsek Sándor*, *Dr. Baracs Marcell*, *Dr. Gonda Dezső*, *Dr. Bródy Ernő*.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak a jó barátoknak és ismerősöknek, akik felejthetetlen jó anyánk, özvegy *Dr. Mayer Agostoné* elhunyt alkalmából részvétüket nyilvánították, ez uton mond halás köszönetet
a gyászoló család.

TAVIRATOK

Justh—Olay affér.

Budapest jul. 12. (Saját tud. táv.) A Ház mai ülésén *Komjáthy* és *Rátkay* magyarizációt kértek *Olay Lajostól* tegnapi kijelentése miatt. *Olay* segédeiül *Ludvigh* és *Dénes* képviselőket nevezte meg, akik felük nevében kijelentvén, hogy nem sértő szándékkal tette a megjegyzést, az ügy békés elintézését nyert.

Fenyő szabadlában.

Budapest, július 12. (Saj. tud. táv.) *Fenyőt*, ma a védelem részéről letett óvadék ellenében szabadlára helyezték.

Elmebeli állapotát az orvosok megfigyelték és véleményükben degenerált típusnak mondták *Fenyőt*, mely azonban nem zárja ki beszámíthatóságát. *Salgó dr.*, a védelem szakértő orvosa azt állítja, hogy *Fenyő* részeg volt a büntett elkövetésekor.

A kicsapott kadétok.

Zágráb, jul. 12. (Saját tud. táv.) A pécsi honvéd hadapródiskolából kicsapott 6 növendék ma érkezett meg Zágrábba. Az állomáson nagy tömeg várta az érkezőket.

Lelkesen fogadták s vállakra emelve körülhordozták a városban, miközben hazafiatlan kifakadásokat tettek. A zavargókat a rendőrség és katonaság osztalta szét.

Elfogott kereskedő.

Bécs, július 12. *Kiesling* budapesti gyárost, akit 200,000 koronás hamis bukás miatt üldöztek, tegnap itt letartóztatták és átadták az országos törvényszéknek.

A kongregációk iskoláinak bezárása.

Páris, jul. 12. (Saj. tud. táv.) Az iskolai év végén 2396 kongregációs iskolát zártak be. Ezek közül 1054 volt szerzetes férfiak kezén, 514-en apácák tanítottak. Még mindössze 562 iskola van a kongregációk kezén, a melyeket 10 év leforgása alatt szintén bezárata kormány.

A háboru.

Japán vereség.

Pétervár, július 12. A *Bseviye Vjedomozsi* tudósítója jelenti *Dasicanból*: A japánok 8 án tűzéréség nélkül nagy tömegekben közeledtek *Haidiaohoz*. Ügünk, mely egy magas, a várost uraló dombot szállott meg, az ellenség eilen hevesen, jól cölözva kezdett tüzelni és a tüzelést két órán át folytatta. A japánok az egész vonalra visszavonultak. Egyidőre nyugati irányban hat ellenséges lovasszázad visszavonulását vettük észre. Estetelé *Szanszonov* tábornok megszállotta *Haidiaot*. A japánok kik 8 nagy vereséggel vonultak vissza *Haidiotól*. Következő nap megújították a támadást. Reggel 4 órakor 35 század gyalogság és 15 század lovasság a kompon át vonult a *Haidiae* folyón. Az ellenség megkísérelte jobb szárnyunknak *Haidiao* állomásnál való megkerülését, de kozáktüregünk jól cölzött tüze fogadta. Az ellenséges lovasság mégis folytatta útját jobb szárnyunk jobb megkerülését. *Szanszonov* tábornok csapata, mely nagy kárt tett az ellenségben, visszavonult állásából némi veszteséggel és új állást foglalt a *Haidiaot* körülvevő hegy alatt. Tűzéréségünk újra löni kezdett az ellenségre, amely visszavonult egy magaslat mögé. Mikor azonban lövegeink fejük fellett robbantak szét, a japánok a hegyek mögé vonultak és tűzéréségünk össztüzet kezdett. Csak estefelé volt vége az ostromnak.

Port-Arthur helyzete.

Budapest, jul. 12. (Saj. tud. táv.) *Port-Arthur*, válsága tető ponton áll. A japánok erősen bíznak benne, hogy még júliusban elesik. A japánok két oldalról támadnak. *Port-Arthur* kulcsa már a japánok kezében van.

Határidők.

Budapest, júl. 12.	
Bozaáprilisra	7.88
Boza október	7.86
Tengeri	6.26
Rozs okt.	8.6.
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.900

Értéktőzsde

Budapest, júl. 12.	
Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allvasut	694.-
Rimamurányi	488.-
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. júl. 12-én

Magyar aranyjárdék 4%	118.50
Magyar koronajárdék	97.15
Magyar vasuti kölcson aranyban 4%	89
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	---
Magyar keleti vasuti Államkövénny 1876-ból	---
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98
Italméresi jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavin földtehermentési kövénny	2.08
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcson	1.64
Tiszasszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcson	98.75
Osztrák járadék papirban	99.50
Osztrák járadék papirban	118.89
Oszták járadék aranyban	.99
Oszták korona járadék	1.52
Oszták államsorsjegyek	16.15
Oszták magyarban részvény	769.50
Magyar hitelbankrészvény	640.25
Oszták hitelintézet részvény	697.60
Párisi vista	19.01
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.30
Németbirodalmi márka	289.50
Londoni vista	95.02
20 márkás arany	48.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Magyar műbutorgyár
részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag választékban, gyárban.

Szolid, szabott árak;

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz

mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íz folytán ritkítja párját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emé szísi-zeleti nehézségeknél, vese-, gyomorból bajokban, gyuladással hólyag, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb.

Főúri kedvenc ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellembesebb és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a „Répáti ásványvíz“-et minden célzattal, elfogulatlan ivónak rendszeres használatra lelkiismerettel ajánlhatjuk.

A „Répáti víz“ minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

Fehér Jenő

uri és női czipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban (Fábrý-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyváradai szakirányu ipariskola czipészszakaszi rajzelőadója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszakasz, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradai czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzésem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műzálással végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

A „Wiener Allgemeine Medicinischen Zeitung“

című orvosi szaklapban olvasható:

Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Asztria által feltalált Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító tea, ez a gyorsan ismertté vált gyógyszer, illetékes nyilatkozat szerint s minden időben a vérnek minden beteges lerakódása ellen alapos gyógyszernek bizonyult minden korbéli és nembeli embernek. Az ezer féle gyógymód, melyet vele a csuznál, reumánál, ideg-, izom- és izületi bántalmaknál el lehet érni, biztosítja e szernek a nevezett bántalmak ellen való kitűnő gyógyszer hírére. Ép így bőrkütiéseknél, nemi betegségeknél, akármilyen régi és elhanyagolt bajok legyenek is ezek, miután ez a szer belső használatnál az egész szervezetet megisztítja s Hämorrhoidális betegségek és székrekedés, májbajok a sárgaság ellen valódi kincset ér ez a tea, csak valódi legyen a tea és nem szabad utáztat által megtévesztőnek magunkat, mert ily esetben eredmény nélkül adjuk ki a pénzt. Az igazi, orvosi előírás után késült Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító tea használati utasítással együtt a feltalálótól **Wilhelm Ferencz** gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, vagy fiókjaitól rendelhető meg.

Nem vonható vissza.

Megrendelhető a „Tiszántul“ kiadóhivatalában.

Előfizetési iv.

A „KÖNYVES KÁLMÁN“ Magyar Műkiadó Részvénytársaság Budapesten, VI. Nagymező-utca 37-39., előfizetési felhívást bocsáj ki a

Könyves Kálmán Zeneműtára

című gyűjteményre, mely 10 kötetben egyenként átlag 75-100 oldal terjedelemben, fanyentes, finom papírra nyomva, remek modern stílusú diszkötésben jelenik meg.

A 10 kötetes gyűjtemény ára 100 korona.

TARTALMA: I. kötet: Magyar dalok. II. kötet: Operettek. III. kötet: Kuplék. IV. kötet: Operette album. V. kötet: Magyar ábrándok. VI. kötet: Kedvelt táncok. VII. kötet: Ének album. VIII. kötet: Operák. IX. kötet: Szalon album. X. kötet: Örökbecsű régebbi magyar dalok.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

3 koronás havi részletfizetésre szállítatik az első	3 kötet
4 " " " " " " " " " " " "	6 " " " "
5 " " " " " " " " " " " "	10 kötet

A 10 kötetből álló gyűjtemény ára 100 korona.

Az egyes kötetek külön nem kaphatók.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én a „KÖNYVES KÁLMÁN“ Magyar Műkiadó Részvénytársaság pénztáránál Budapesten fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatolagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a társaságnak jogában áll a portóköltség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletes fizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. Az első részlet a szávitáskor utánvétetik.

A fenti előfizetési feltételeket elfogadom, külön kikötést nem teszek és ezek alapján a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett ezennel megrendelem a fentnevezett munkát 10 kötetben 100 korona vételáráért, fizetendő a szállítástól kezdődőleg . . . koronás havi részletekben Budapesten, a Könyves Kálmán Magyar Műkiadó Részvénytársaság pénztáránál. Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Ezen rendelő-lapot kérjük figyelemmel átolvasni.

A gyűjtemény részletes tartalma ez előfizetési iv 2., 3. és 4. oldalán látható.

Lehely és kelet:

Sajátkezű aláírás és állás:

A megrendelő neje aláírása:

Bárminemű megállapodás ezen a rendelő-lapon írásbelileg kitüntetendő, különben érvénytelen.

Olvasható aláírást kérünk.

Uj áruházunk Zöldfa-utca elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utca elején.

Előre haladt idény miatt
 az összes nyári szép válogatott rőfös és női divat-árakat
nagyon olcsón elárusítjuk.

M a r a d é k o k:

500 méter maradék voil finom . . . 19 kr. | 500 méter maradék áttört batiszt 13 kr.
 500 méter maradék francia batiszt 21 kr. | 500 méter maradék atlasz szaten 22 kr.
 500 méter maradék ruha vászon 25 kr. | 5000 méter maradék hazai delin 28 kr.
 5000 méter maradék francia delin 37 kr.

Csipke maradékok 1 kr.-tól feljebb.

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

598

TELEFON: Iroda 67.
 Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
 Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
Kossuth Lajos-utca 3.

N a g y v á r a d.

Gyártelep:
Kert-utca 10. szám

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, mendenczék, járdák, csatornák, szökőkutak, zsilipek, hidak és átérsek o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerű és színes cementlapok, csatornacsövek, lépcsők, fedőlapok, esővizfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok, mindenféle műkövek. o o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és diszes kivitelben

Terazzo-munkálatok: Szabad. sodronybetétek repedésmentes módszer

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdák aszfaltozása. o o o o o
 Elszigetelések aszfaltbitumennel.

Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres szárazzá tétele.

Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban lesznek elvállalva.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Mindennemű építkezési anyagok nagyraktára.

Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat

J u t á n y o s á r a k !

Á r a k m i n d e n v a s u t á l l o m á s r a !

662

59

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönset értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

686.

→ Meglepő eredmény! ←

Egyszerű kezelés! Nagy kereslet!

mutatja leginkább mennyire vált be a

LABOLIN,

mely lábizzadás ellen a legjobb szer.

Teljesen ártalmatlan, hatása még

oly idült esetben is biztos.

Ára 1 üvegnek használati utasítással és ecsettel 1 kor. 20 fillér.

Kapható:

Berger Sándor PARFÜMERIE „SAVOLY”
illatszertárában
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR. (SZINHÁZ-SAROK.)

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim hecses tudomására bozni, hogy *teljesen ujonnan átalakított és jól gondozott* minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szives rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyaros kenyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős

748

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy **nyári kerthelyiséget ápr. hó 8-án azaz vasárnap** egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepelesen **megnyitottam.**

Kitünő magyaros étek, frissen csapolt márcziusi SÖR, valamint saját termésű, tisztán kezelt **HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előzékeny kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák éllap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadjátok. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmébe ajánlani ujonnan berendezett **VENDEGSZOBÁIMAT,** melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.